

Revizija kao profesija

Profesiju čini: **tehnička stručnost, vještine i etika.**

Revizija kao profesija

- revizija je zanimanje koje **služi drugima**
- revizija ispunjava uslove za priznavanje profesije a to su: **znanje, rad od javnog interesa, potvrđivanje u profesiji, pravila pristupa profesiji i javno povjerenje**

Revizija kao profesija

- Revizija je zanimanje koje služi drugima
- Profesionalne organizacije određuju zahtjeve za ulazak u profesiju, potvrđivanje u profesiji i preduzima disciplinske mjere za zaštitu revizora i profesije.
- Znanje i zvanje revizora se stiče u okviru posebnih programa (zahtjevi za ulazak u profesiju);
- Kontinuiranom edukacijom i polaganjem stručnog ispita obezbjeđuje se potvrđivanjem u profesiji

Revizija kao profesija

Revizorski standardi

Standardi
obrazovanja

Profesionalne
organizacije

- Revizija je zanimanje koje služi drugima
- Profesionalne organizacije određuju zahtjeve za ulazak u profesiju, potvrđivanje u profesiji i preduzima disciplinske mjere za zaštitu revizora i profesije.
- Znanje i zvanje revizora se stiče u okviru posebnih programa i (zahtjevi za ulazak u profesiju);
- Kontinuiranom edukacijom i polaganjem stručnog ispita i dobijanje certifikata obezbjeđuje se potvrđivanjem u profesiji

Revizija kao profesija

Profesionalne organizacije:

- Nacionalne (npr. AICPA- Američki institut ovlašćenih javnih računovođa,
- Međunarodne- IFAC (1977. god)

Revizija kao profesija

◉ Revizorski standardi-IFAC

MRS- Međunarodni standardi revizije (100-999)

MRS (ISA) grupisani su na sledeći način:

100-199 Uvodna pitanja

200-299 Odgovornosti

300-399 Planiranje

400-499 Interna kontrola

500-599 Dokumentacija i dokazi revizora

600-699 Korišćenje rada drugih

**700-799 Zaključci revizora i podnošenje
izveštaja**

800-899 Specijalizovana područja

900-999 Usluge srodne rev

Revizija kao profesija

- **Obrazovanje: strukturano i nestruktuirano**
IES- Međunarodni standardi edukacije (1-8)

IES 1- Uslovi za pristup programu obrazovanja za profesionalne računovođe;

IES 2 Sadržaj programa obrazovanja profesionalnih računovođa;

IES 3- Profesionalne vještine

IES 4- Profesionalne vrijednosti, etika i stavovi

IES 5- Zahtjevi za praktičnim iskustvima;

IES 6- Procjena profesionalne sposobnosti i kompetentnosti

IES 7- Kontinuirano profesionalno usavršavanje

Vrste revizora

- ◉ Nezavisni spoljni revizor: obuka, licenciranje i ovlašćenja
 - > nezavisni revizori su uglavnom ovlašćeni ili od strane profesionalne organizacije ili od strane državne agencije
- ◉ Interni revizori

Revizorske firme

-Kategorije revizorski firmi:

-Velika četvorka:PricewaterhouseCoopers, KPMG, Deloitte&Touche, Ernst&Young

-Ostale revizorske firme (nacionalne)

Organizaciona struktura i profesionalno osoblje u revizorskim kućama

PARTNER –ovlašćeni revizori- STRATEGIJA REVIZIJE I IZVJEŠTAJ REVIZIJE

MENADŽER (revizor)-PLAN REVIZIJE I KOORDINACIJA RADA

MLADI MENADŽER(revizori pripravnici)- IZVOĐENJE TESTOVA

Usluge revizorskih firmi

- Revizija za specijalne svrhe
- Pregled
- Uvjeravanje
- Ugovoreni postupci
- Nerevizijske usluge (Član 20)

Revizija kao profesija u EU

- ◉ Osma direktiva – inicijalno usvojena 1984. godine a sadržaj je značajno modificovan 2006. godine
- ◉ Osnovni ciljevi:
 - Harmonizacija regulative revizije u EU
 - Stvaranje jedinstvenog tržišta revizijskih usluga u EU
 - Unapređivanje kvaliteta revizije u EU
 - Zaštita finansijskog tržišta u EU

Revizija u EU- 8. direktiva

Ko se može baviti revizijom?

- Revizijom se mogu baviti samo revizor i revizorske firme koji imaju odobrenje za vršenje revizije koje se dodjeljuje u okviru država članica.
- Revizijom se mogu baviti fizička lica koja imaju univerzitetsku diplomu , lica koja su prošla testove kao dokaz posjedovanja znanaj iz ove oblasti i koji imaju najmanje tri godine iskustva u reviziji
- Kvalifikacije koje su se stekle na osnovu ove Direktive smatraju se ekvivalentnim u svim državama.

Registracija ?

Svaka država treba da osigura vođenje registra revizora i revizorskih firmi koja treba da bude dostupna javnosti

Revizija kao profesija- 8 direktiva

◉ Profesionalna etika?

- ◉ *Direktiva predviđa mogućnost prihvatanja IFAC-ovog Kodeksa profesionalnih etika računovođa . Dodatni akcenat je stavljen na obezbjeđivanju nezavisnosti revizora.*

◉ Standardi revizije?

- ◉ *Direktiva predviđa usvajanje Međunarodnih standarda revizije, s dozvolom dodatnih nacionalnih zahtjeva i procedura vršenja revizijom samo za pitanja koja nisu obuhvaćena standardima*

◉ Kontrola kvaliteta revizije

- ◉ *Svaka država članica treba da uspostavi sistem kontrole kvaliteta rada revizora i revizorskih firmi-6/3 godine*

◉ Istražne radnje i disciplinske mjere

- ◉ *Javni nadzor-* formiranje jednog ili više tijela koja će vršiti efektivnu kontrolu kvaliteta revizora i revizorskih firmi

- ◉ *Imenovanje revizora-* na skupštini akcionara ili drugom predstavnikom tijelu vlasnika

Nove direktive

- Direktiva 2013/34/EU od 26.04.2013. Evropskog parlamenta i Vijeća o godišnjim finansijskim izvještajima, konsolidovanim finansijskim izvještajima i povezanim izvještajima određenih vrsta društva- Računovodstvena direktiva
- Direktiva 2014/56/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 16.04.2014. o izmijeni Direktive 2006/43/EZ o zakonskim revizijama god. fin. Izvještaja i kon. Fin. Izvještaja- Revizijska direktiva

Revizija u CG

- Zakon o privrednim društvima
- Zakon o hartijama od vrijednosti
- Zakon o Reviziji- dec.2016:

-

Kontrola kvaliteta

Kvalitet revizije se ocenjuje na osnovu elemenata tehničkog i funkcionalnog kvaliteta.

Shvatanje revizije kao biznisa, revizori su zainteresovani za kvalitet svog rada

Kontrola kvaliteta u okviru revizorske firme

- Na nivou angažovanja
- Na nivou revizorske firme (2009)

Eksterna kontrola kvaliteta:

- Od strane profesionalne organizacije
- Javni nadzor

Shvatanje revizije kao djelatnosti, revizija nema smisla ukoliko ne postoji povjerenje javnosti u njen kvalitet

Kontrola kvaliteta na nivou angažovanja

- ◉ Primarna odgovornost- ovlašćeni revizor odnosno partner revizije
- ◉ Ovlašćeni revizor mora da obezbijedi:
 - nezavisnost u odnosu na klijenta,
 - kompetentan revizorski tim
 - komunikaciju u okviru tima kroz koordinaciju, konsultacije i pregled,
 - revizorsku dokumentaciju
 - monitoring

Kontrola kvaliteta na nivou revizorske firme

- 1. lice koje snosi krajnju odgovornost za funkcionisanje sistema kontrole u firmi ?
- 2. uspostaviti politike i procedure koje treba da pruže razumno uvjerenje da se u revizorskoj firmi postuju etički zahtjevi i posebni zahtjevi u vezi sa nezavisnošću revizora
- 3. politike i procedure za prihvatanje klijenta
- 4. politike i procedure u pogledu ljudskih resursi
- 5. politike i procedure za sprovođenje revizorskog angažmana
- 6. monitoring nad politikama i procedurama kontrole kvaliteta

Kontrola kvaliteta na nivou profesije

Kontrola se odvija od strane profesionalne organizacije:

- U određenim vremenskim periodima
- Predmet mogu biti kompletni radni dosjei ili dijelovi ;
- Izvodi se pred kraj godine
- Najavljuje se dolazak kontrolora unaprijed kako bi se potrebni dosjei pripremili
- I ostalo

PROFESIONALNA ETIKA

Ishodi učenja

- Razumijevanje **osnovnih etičkih principa**
- Upoznavanje sa **Konceptualnim okvir** za identifikovanje, ocjenu i rješavanje **prijetnjih.**

Zašto je važna etika u računovodstvu?

Kvalitet računovodstvenih informacija

Kvalitet ekonomskih odluka korisnika finansijskih izvještaja

Finansijski skandali i bankrotstva u XX vijeku

Odsustvo sistemskog rada na promociji etičkog i sankcionisanju neetičkog ponašanja poslovnih lica, posebno računovođa

Promovisanje važnosti etike za profesionalne računovođe i menadžere

Zajedničko svim prevarama je - nedostatak etike

Postojanje etičkog kodeksa samo po sebi ne čini kompaniju etičnom ili neetičnom!

“ But rules cannot substitute for character”

Alan Greenspan, bivši direktor američkih federalnih rezervi, maj 2005

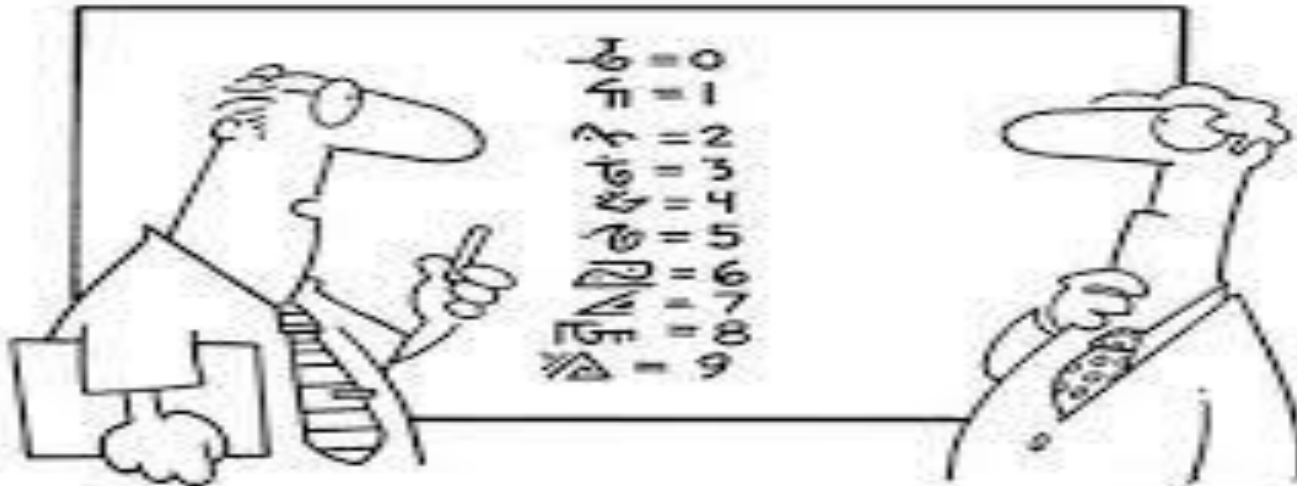
Ključno:

Implementirati etičke norme koje podražavaju odgovarajući sistem vrijednosti

Faktori koji utiču na neetičko djelovanje

- ❑ RADNO I POSLOVNO OKRUŽENJE
- ❑ PRILIKE ZA IZVRŠENJE
- ❑ LIČNI INTEGRITET

"The accounting department just can't live with the old numbers anymore. There is just too much bad history, too many painful memories. We've replaced them with a whole new set of digits and we'd like the rest of the company to cooperate."

Računovodstvena etika

Ciljevi računovodstvene profesije su: povjerenje, profesionalizam, kvalitet usluga i sigurnost za korisnike finansijskih izvještaja

Računovodstvena etika

Skup prihvatljivih pravila ponašanja i vrijednosti u procesu obavljanja računovodstvenih i revizorskih aktivnosti koji treba da doprinesu realizaciji ciljeva računovodstvene profesije.

Profesionalne računovođe

Profesionalni računovođa u javnoj praksi je profesionalni računovođa koji svoju aktivnost obavlja u okviru privrednog subjekta pružanjem usluga: **revizije**, računovodstva, poreskog menadžmenta, konsalting usluga i usluga finansijskog menadžmenta.

Zaposleni profesionalni računovođa je računovođa koji je zaposlen **kod poslodavca** u oblastima kao što su trgovina, usluge, javni sektor, obrazovanje, regulatorna tijela ili profesionalna tijela ili profesionalni računovođa koji radi po ugovoru sa pravnim licima.

Etički kodeks za profesionalne računovođe

Dio A - Osnovi etički principi koji se odnose na sve profesionalne računovođe

Dio B- Konceptualni okvir etičkog kodeksa koji se odnosi na profesionalne računovođe u javnoj praksi

Dio C- Konceptualni okvir etičkog kodeksa koji se odnosi na profesionalne računovođe u javnoj praksi

Dio A- Osnovni etički principi

Integritet (poštenje)

Profesionalni računovođa treba da postupa **ispravno i časno (pošteno)** u profesionalnim i poslovnim odnosima.

Profesionalni računovođa ne treba da bude povezan sa finansijskim izvještajima, poreskim prijavama ili drugim informacijama ukoliko vjeruje da te informacije:

- sadrže suštinski *netačnu ili obmanjujuću izjavu*
- sadrže *nepotvrđene izjave ili informacije*
- *izostavljaju ili prikrivaju informacije* koje su relevantne

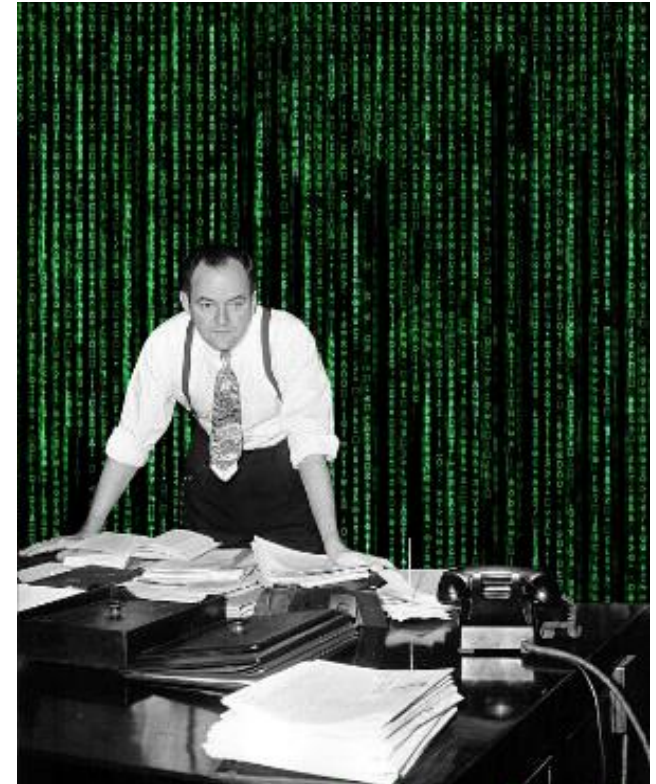

Profesionalna osposobljenost i dužna pažnja

Profesionalne računovođe **treba da** :

- *održavaju profesionalno znanje i vještine na nivou* kojim se obezbjeđuju kompetentne profesionalne usluge,
- posvećeno i pažljivo pristupaju pružanju profesionalnih usluga u skladu *sa primjenjenim tehničkim i profesionalnim standardima*
- *prenos znanja i iskustva na svoje saradnike*

Profesionalno ponašanje

- **Profesionalni računovođa treba da poštuje relevantnu zakonsku i profesionalnu regulativu i *izbjegava ponašanje i djelovanje koje diskredituje profesiju***
- **Profesionalni računovođa treba da se *ponaša u skladu sa javnim interesom***

Povjerljivost

Profesionalne računovođe treba da poštuju **povjerljivost informacija o poslovanju klijenta** do kojih dolaze u toku obavljanja profesionalnih usluga.

- Povjerljive informacije *ne treba da se koriste u cilju sticanja ličnih koristi* za profesionalnog računovođu ili treće strane
- Bez odgovarajućeg i specifičnog odobrenja ili zakonske obaveze za objelodanjivanje *ne smiju se objelodanjivati informacije o klijentu*

Konceptualni okvir profesionalne etike

Konceptualni okvir profesionalne etike –Prijetnje etičkim principima

Lični interes

Prijetnja da će lični, finansijski ili drugi, interesi neodgovarajuće uticati na ponašanje i prosuđivanje profesionalnog računovođe

Samokontrola

Prijetnja da profesionalni računovođa kontroliše poslovne odluke za čije donošenje je odgovoran.

Zastupanje

Prijetnja da će profesionalni računovođa promovisati klijentove interese ili kompanije u kojoj je zaposlen do te mjere da je ugrožena njegova objektivnost

Prisne veze sa klijentom

Prijetnja da dugotrajna saradnja sa klijentom ili poslodavcem može dovesti da profesionalni računovođa bude previše naklonjen njihovim interesima ili prihvati njihov rad

Zastrašivanja od strane klijenta

Prijetnja da će profesionalni računovođa biti spriječen da djeluje objektivno zbog pritisaka, uključujući pokušaj vršenja neprimjerenog uticaja na računovođu (otpuštanja ili degradiranje zaposlenog)

Računovođa kada identifikuje PRIJETNJU za realizaciju etičkih principa treba da:

1. ocijeni da li je takva prijetnja na **prihvatljivom nivou** (prihvatljivi nivo je nivo na kojem bi posmatrač kao obavještena i razumna treća strana vjerovatno zaključio da računovođa poštuje osnovne principe)
2. razmotri **postojeće uslove, politike i procedure** (npr. efektivan sistem prijave sumnjivih radnji i neetičkog postojanja, monitoring od strane profesije i disciplinski postupci i sl.). To ne treba miješati sa **ZAŠTITNIM MJERAMA** jer nisu posebno dizajnirane za zaštitu od određenih prijetnji.

Konceptualni okvir profesionalne etike –Rješavanje prijetnji

Identifikovane prijetnje koje nisu na zadovoljavajućem nivou moraju biti riješene tako da se :

1. Otklone okolnosti koje stvaraju prijetnju
2. Primjenom zaštitnih mjera da se identifikovane prijetnje smanje na prihvatljivi nivo;
3. Odbije ili okonča određena profesionalna aktivnost ako

Konceptualni okvir profesionalne etike – Zaštitne mjere

- **Znanje**
- **Zakoni** (civilni i krivični)
- **Regulatorna tijela**-Poreska uprava, Agencija za sprečavanje pranja novca, Centralna banka itd
- **Profesionalne organizacije** npr. IFAC- Etički kodeks, Standardi

Esej:

- Etika i stručnost: dvije strane jednog novčića
- Profit, održivi razvoj i etika: da li postoji veza?
- „Zviždači“ - da li su junaci ili ne

Koja principi su ugrožena u sljedećim primjerima:

A) Menadžer vas je zamolio da umjesto kolege Dejana koji je na odmoru pregledati njegovu poslovnu poštu kako bi se klijentima odgovorilo na vrijeme. Prilikom otvaranja mail od klijenta “XYZ” pročitali ste sljedeće:

- *Jos uvijek čekam tvoj odgovor na moj zahtjev za informacijom u pogledu postojećih ugovora mog konkurenta i njegovog dobavljača. Ja bih želio da ponudim veću cijenu za njihovu robu pa mi treba ova informacija kako ne bih ponudio nižu cijenu. Kao što smo se dogovorili ja bih ovu situaciju platio 2.000€ i ne bih nikom rekao o nasem dogovoru.*

B) Dobili ste zahtjev za pružanje dodatnog uvjerenja o poštovanju određenog standarda i procedura kod entitea koji je klijent drugog profesionalnog računovođe u javnoj praksi. Niste u mogućnosti da uspostavite komunikaciju sa aktuelnim računovođom niti imate sva dokumenta niti činjenice relevantne za izražavanje misljenja. Naknada je simbolična.